

Nr 3 2007

*Robert Lugn höll högtidstalet
på nationaldagen
Foto: Åke Westman*

Innehåll:

Ordföranden har ordet	sid 3
Aktiviteter	sid 4
Pressinfo, litet Söderö-lexikon	sid 5
Gökotta och nationaldagen	sid 6
Söderödagen	sid 7
Byvandring Färdgårde - Hummeldal	sid 8
Långalmastigen	sid 9
Britt-Marie Engblom berättar	sid 10-11
Sensation	sid 12
Blandade bilder	sid 13
Fröken Hilma Sjöström - Mamsell	sid 14-15
Söderöns Hembygdsförening	sid 16

Ur Bondepraktikan:

**"Oväder i september varslar om mycket snö
i februari och mars samt god skörd".**

Vill du bli medlem i hembygdsföreningen?

Har du glömt att betala medlemsavgiften?

Då sätter du in 100:- på pg 15 28 61-1

Skriv alltid namn och adress och gärna e- postadressen
på inbetalningskortet när årsavgiften betalas in.

Söderöpostens redaktion består f.n. av:
Hans Tibell, Viveka och Åke Westman
För innehållet i artiklarna svarar respektive författare
Ansvarig utgivare är Hans Tibell

Har ni material (text eller bilder eller både och), mejla dem till westsson@comhem.se
Layout Åke Westman. Tryckt av Östhammars Kommun.

Ordföranden har ordet!

Jaha - så var det med den sommaren. Ingen höjdare som man kommer att minnas länge. Det regnade tillräckligt mycket för att sura till semestrarna och hörbärgningen, men inte tillräckligt för svamp och blåbär. Men badvattnet var helt godkänt med 18-20 grader mest hela tiden.

Nä - nu får vi sikta på en bra höst i stället och förbereda vintern. Min prognos, som är lika (o) tillförlitlig som dom tyska professorerna, är att det blir en rejäl vinter med både kyla och snö. Fast inte så länge.

En fin sak med vår Söderö är allt vatten. Det är alltid nära till stränder och inte långt till öppna havet. Men vi har också sett hur vattnet kan bli fullt av alger eller dåligt på annat sätt - och så vill vi inte ha det.

Som enskild person är det ju inte mycket man kan göra, men tillsammans går det faktiskt att få förbättringar.

EU är ju inte alltid så uppskattat, men det vattendirektiv som gäller sedan år 2000 syftar till att vattenkvaliteten ska bli god helst till år 2015, eller senare om

det är tvunget. Vattenkvaliteten får definitivt inte försämrats. Detta gäller såväl grundvattnet som sjöar och floder och havsvattnet.

Under de närmaste åren kommer de svenska myndigheterna att sätta betyg på vattnet och de som blir "underkända" ska få åtgärdsprogram för att förbättras.

Under denna höst kommer de första resultaten, men vi som bor här vet ju ganska bra hur det är med vattenkvaliteten.

Söderöns Utvecklingsgrupp har tagit kontakt med kommunen och kommer att bevaka vad som händer.

Vi tillhör vattendistriktet Norra Östersjön och dom som fattar besluten finns på Vattenmyndigheten i Västerås. Vi kan påverka och få information genom att det bildas lokala vattenråd, där lokala organisationer finns representerade.

Vi anser att Söderön har ett stort intresse i detta och vi kommer att lägga näsan i blöt (!) i det som händer.

Skribenter önskas!

Har du skrivklåda? Gillar du att berätta? Du är välkommen med bidrag till Söderöposten. Honoraret är oerhört litet, så litet att det helt enkelt inte syns, men äran och nöjet så mycket större. Sänd dina bidrag per mejl, westsson@comhem.se, till Viveka, eller per post till Viveka Westman, Nolsterby Boruddu 255, 742 91 Östhammar.

Svamputflykt

Vi träffas söndag den 23/9 kl. 9.00 vid Långalmasten i Långalma (ta av mot Lösholmen) och går en runda i skogen och plockar c:a 1,5 timme. Sedan samlas vi vid parkeringen och fikar (ta med matsäckskorg). Vår ledare Vivi Lindberg berättar om alla svampar vi hittat. Ta gärna med svampar hemifrån som ni vill ha identifierade.

Om vädret varit mycket torrt tiden innan så det inte finns några svampar i markerna blir utflykten inställd.

V.g. ring Christer Mattsson 70490 eller Gerd Åbrandt 70341 för information.

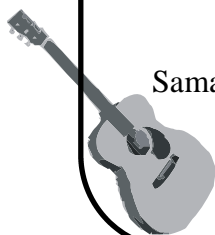
Vårt behov av Visor och folktrö Söderögården 17 okt. Kl. 19.00

Författaren och folklivsforskaren Ebbe Schön underhåller tillsammans med trubaduren Dan Hagelberg. Se vidare annons i Annonssbladet.

Entré 80:- Kaffeservering.

Samarr. med Söderögårdens Bygdegårdsförening.

Välkomna!

**Kommande aktivitet:
Luciafest i Söderögården. Prel. datum fredag 14 december**

Pressinfo

”Förr såg man tomtar, nu ser man utomjordingar”

Författaren och folklivsforskaren Ebbe Schön och trubaduren Dan Hagelberg turnerar med ett program som heter "Vårt behov av visor och folktro".

- Folktro har alltid funnits och idag har intresset för folklöre ökat på grund av fantasylvågen, säger Ebbe Schön.
- I nästan två decennier skötte han landets största folkminnessamling vid Nordiska museet i Stockholm. Där finns ett kortregister med över en miljon kort med nedtecknade folkminnen.

Genom tiderna har människor med hjälp av spådomskonst försökt att vinna kunskap om framtiden. Tron kring ödet och lyckan lever vidare än idag, bland annat i form av tidningarnas horoskop.

Naturligtvis finns det visor som knyter an till folktro.

Dan Hagelberg började sjunga visor offentligt på 1970-talet. En stor del av tiden sedan dess har han även ägnat journalistiken, bland annat som radioproducent åt Sveriges Radio.

Onsdagen den 17 oktober klockan 19.00 framför Ebbe Schön och Dan Hagelberg sitt program "Vårt behov av visor och folktro" i Söderögården på Söderön utanför Östhammar.

Litet Söderölexikon

Ökstock (Ekstock)	Eka, roddbåt
Blomträn	Krukväxter
Perra tell	Ge sig till tåls

Har du några bra ord att dela med dig, kontakta oss!

Gökotta

Söderöns Hembygdsförenings årliga Gökotta den 27 maj. Guide var Gunnar Emanuelsson. 46 morgonpigga personer deltog. Gökotta är en utflykt i naturen tidigt en vårmorgon den tid då göken börjat gala. Ursprungligen gjorde man det för att med hjälp av gökens galande försöka spå om framtiden. (Söder gök är döder gök, väster gök är bäster gök, öster gök är tröster gök och norder gök är goder gök). Numera gör man det kanske mest för att uppleva fågelsången och den underbara nyväckta naturen.

Claes Nord

Samling omkring Gunnar
Foto: Claes Nord

Göken tittade på oss?
Foto: Claes Nord

Inte att förglömma fikastunden tillsammans med trevliga medlemmar i hembygdsföreningen.

Reds. Anm.

Nationaldagen

Nationaldagen firade vi i samarrangemang med Bygdegårdsföreningen i Söderögården. För musikunderhållningen stod Al Fine från Östhammar som avslutade med Under blågul fana.

Högtidstalet hölls av Robert Lugn. Familjen Lugn är sedan många år sommarboende på Söderön.

Firandet avslutades med kaffedrickning och servering av bondtårtan.

Viveka Westman

Al Fine, Maggan och Hans vid scenen
Foto: Åke Westman

Söderödagen

7

Söderögården i dess nya skick firar 25-årsjubileum i år. Detta passade hembygdsföreningen på att uppmärksamma på årets Söderödag genom att överlämna en inramad kopia av den äldsta kända kartan över Söderön.

Den är från 1711 och originalet finns på Lantmäteriverket i Gävle. Nu har alla möjlighet att se den, där den hänger i bygdegården.

Hembygdsföreningen hade även en intressant utställning av gamla tapetprover från 30- 40- och 50-talet. De kommer från den nedlagda affären i Långalma och vi fick låna dem av Britta Olsson i Nolsterby.

Vissa mönster kändes igen, de har åter hunnit bli moderna!

*Christer är prisutdelare till Jan, Martin och Kattis
Foto: Gerd Åbrandt*

*Kartan överlämnas
Foto: Robban Carlsson*

Vi vill passa på att lämna ut de rätta svaren på "gissa vad det här har använts till"-tävlingen. Det var många som engagerade sig i frågan vad det var för tre konstiga föremål som föreslades. Fantasin och kreativiteten flödade när man försökte komma på de rätta användningsområdena, men så här var det.

Nr 1 var ett kohorn från Tuskö som Sally Eriksson hade vid bakningen då hon skulle göra hål i bröd och kakor.

Foto: Gerd Åbrandt

Praktiskt med två hålstorlekar i samma redskap.

Nr 2 var en rakbladsvässare. Man fäste ett rakblad mellan rullarna, vevade runt slipduken och vips så blev det vasst igen.

Foto: Åke Westman

Nr 3 var en benkrossningsapparat. Ben från slaktade djur krossades och gavs till hönsen. Det gjordes även lim av krossade ben.

Foto: Gerd Åbrandt

De lyckliga vinnarna av Gunnar Emanuelssons goda marmelad var Jan Holmstrand och Martin Gustavsson från Yttersby och Kattis Person från Långalma.

Gerd Åbrandt

Byvandring Färdgårde - Hummeldal

Det börjar bli tradition att vi har vår sensommarvandring på en av året varmaste dagar. Så även i år.

Hans Tibell hälsade oss välkomna och vi började med att gå in i Kerstin och Uno Janssons ladugård. De har upplåtit delar av den till föreningen Arbetslag Norra Roslagens verksamhet.

Föreningen är ett av 15 arbetslag som bildar Föreningen Allmogeåtar och målsättningen är att bevara nordiska båttyper genom renovering, underhåll och dokumentation.

Man träffas två gånger i veckan, söndagar 15-18 och onsdagar 18-21.

Föreningens ordförande Peter Rudolfsson berättade om verksamheten och visade runt på några objekt man arbetar med.

Peter Rudolfsson
Foto: Åke Westman

Efter besöket i båtverkstan gick vi ner till svalkan vid sjön och Uno berättade om den betydelse Färdgårde har haft för Söderöbornas kontakt med fastlandet.

Uno berättar
Foto: Åke Westman

Innan Karövägen och bron fanns var man tvungen att åka via Sund för att komma till Östhammar. Sträckan förkortades med nästan ett par mil, när nya vägen kom till stånd.

Sommartid kunde man hyra båt vid Färdgårde för att ro över sjön och vintertid hölls en vinterväg öppen. Det var Unos farfar och far och även Uno som plogade vägen över sjön och markerade den med enruskor.

Ångbåtstrafiken mellan Östhammar och Stockholm-Gävle gjorde anhalt vid Färdgårde om det fanns personer som skulle med, eller gods som skulle skickas. Man meddelade sig till båten via en semafor.

På vår vidare vandring mot Sjödalen och Hummeldal passerade vi "Annas stuga". Anna Eriksson var skolkökslärarinna och alla vi som är födda på 40-talet och tidigare och gått i skola på Söderön eller Östhammar har nog gått i Annas lära. Hon tog ofta med sig elever hit till Färdgårde på utflykt.

Väl framme vid Sjödalen bjöd Margit och Torsten på förfriskningar och vi samlades under träden i skuggan för att lyssna på Robert Henningsson.

Torsten och Margit
Foto: Åke Westman

Robert, Anna-Britt-Matsson och Bernt Eriksson berättade om gamla tiders Björnäs, om många och stora familjer, om situationen mellan bönderna och hur man levde.

Robert och Bernt
Foto: Åke Westman

Vi vände sen tillbaka mot Färdgårde och gick genom Hummeldal och förbi det hus där det fanns en affär en gång.

Viveka Westman

Långalmastigen

Den 10 juni invigdes Långalmastigen och vi var ungefär ca 40 personer som var där.

Vandringsleden är ett projekt som drivits av Upplandsstiftelsen och Upplandshägar.

*Vandring på rad
Foto: Åke Westman*

Anders Westerberg i Långalma har fungerat som kontaktperson och har lagt ner mycket tid och arbete för att få det hela till stånd.

Leden som startar vid Långalma skola, det finns parkeringsmöjlighet bakom skolan, är en sträcka på antingen ca 5 eller 6 km.

Det finns en informationstavla vid skolan och det är snitslat hela vägen. Man går ner mot Lösholmen.

*Anders, Anette Persson och Maria Hoflin
vid informationstavlan
Foto: Åke Westman*

Nu finns alltså sträckningen klar och funderingar finns på hur man ska arbeta vidare med leden, informationsskyltar osv. Kanske berätta om växter, marktyp m.m.

Varje onsdagskväll kl. sex har ett gäng tjejer träffats och gått leden. Ett bra initiativ som vi hoppas tas upp igen när det blir ljusst på kvällarna i vår.

Vi återkommer med information.

Viveka Westman

*Evert berättade om IOGT-lokalen
Foto: Åke Westman*

*Agneta och Inga-Britt på promenad
Foto: Viveka Westman*

Den här gången berättar Britt-Marie Engblom, som är elöverkänslig, om hur de senaste fem åren har varit, sedan hon skrev i Dagboken 2002.

Oj, oj! Det har varit oerhört tuffa år. Som nämndes 2002 åkte både jag och det nyinsatta köket med kringutrustning ut från huset här i Ängsfjärden. Jag till en icke vinterbonad gäststuga och köket tog företaget tillbaka, det innehöll alldeles för höga halter av bl.a. formaldehyd.

Jag kom tillbaka till huset efter ca ett år, till ett ännu nyare och finare kök.

Men, men därefter.....

Fukt i tillbyggnaden

Bruten handled

Elektronisk fjärravläsning

Svår trafikolycka där vår kära gamla Micra blev bara skrot. Men vi har lyckats hitta en ”ny”, årsmodell 1988. Still going strong.

Fukten i tillbyggnaden, både vi och byggarbena fällde tårar. Bort med panel och isolering i väggar och tak. Det visade sig vara för dåligt med luftspalt, samt för tät vindväv. Nu är allt ordnat och i ordning. Den brutna handleden är läkt och ok. Ja, tänk så det kan gå med Grannsamverkan.

Elektronisk fjärravläsning installerades till samtliga hushåll på Söderön 2004. För elöverkänsliga är detta ytterligare ett gissel med svåra hälsoproblem. Avläsningen som sker på dygnets alla timmar, ger ”pulståg” på elnätet.

Lagkravet är avläsning bara en gång/månad, (kan även ske manuellt), men då måste alla fastigheter som är anslutna till samma transformator ha samma form av avläsning. Detta godkände inte Vattenfall. Många svårt elöverkänsliga, som elsanerat sina bostäder, för att få en draglig tillvaro, har åter tvingats lämna sina hem för en oviss framtid.

Vi hade förmånen att ha kontakter med kunniga tekniker och forskare, samt även energiverk och Telia, sedan vårt specialbygge i Uppsala. Filter installerades, vilket reducerar störningarna. Men den elektroniska avläsningen, samt även andra signaler som har tillkommit, ger en ständig negativ hälsopåverkan.

Trafikolyckan. Ja, allt är relativt och det kunde ha gått mycket värre. Vi har båda sviter efter olyckan, men är självgående. Tursamt kom inga andra trafikanter till skada. Sen var det inte lätt att hitta en ”ny” bil med ringa elektronik. Ett flertal bilfirmor hjälpte oss och vi fick testa nyare årsmodeller. Men det gick inte, det var för kraftiga el- och magnetfält för mig.

Välvilliga ortsbör bistår med ved, plogning och urkoppling av elstängsel mm. Här på Söderön kan vi än så länge njuta av naturen, tystnaden och havet. Men åh, vad vi saknar den spontana närheten till barn och barnbarn, samt alla våra gamla vänner i Uppsala.

Vi lever ändå på hoppet om en ljusare framtid. Har träffat och hoppas att få träffa flera trevliga ortsbör. Jag önskar att jag kunde vara med mer i den sociala gemenskapen, föreningslivet o.s.v., men som elöverkänslig tvingas jag ständigt till reträtter. Det är en ofrivillig isolering och kringkuren frihet. Ibland trotsar jag detta, jag måste få litet nya vyer och input för att stå ut, men efter 6-24 timmar kommer reaktionerna.

Vi har tillskrivit politiker, Miljö/Hälsoskydd, handikappkonsulent m. fl. för att försöka belysa hur många elöverkänsliga tvingas inrätta sina liv och försöka ”leva”.

Vi har försökt ta del av översiktsplaner i Östhammars kommun. Flera kommuner ser den skenande ohälsan och försöker i

samverkan skapa lågstrålande zoner. Sjukhusen bygger elsanerade akut- och vård- rum och företag försöker minimera el- och magnetfält.

Post- och Telestyrelsen (PTS), Statens Strålningskydd (SSI) samt Socialstyrelsen upprepar dock mantrat: Inga vetenskapliga belägg!

Men samtidigt har både Riksdagshuset och Socialstyrelsen elsanerat lokaler åt medarbetare och även gått ut med information att man bör använda handsfree. Och SSI har gett ut en broschyr som varnar för strålning. Dubbla budskap alltså.

Reflexstudien, en stor EU-satsning, släpptes 2004. Tolv olika forskarlag i sju EU-länder kom fram till samma resultat: Strålning skadar arvsmassan i levande celler, ger skador på spermier, nervceller i hjärnans motoriska centra, hjärnans blodflöde osv.

En ny studie släpptes 2007, där man fann samband mellan mobilanvändning och hjärntumörer. Då, som även tidigare, uppstod ett medialt ordkrig, om vad studien egentligen visade.

Många liknande studier finansieras av mobilindustrin, därav den motsägelsefulla rapporteringen. Svenska medier förblir tysta

I övriga Europa har man lägre gränsvärden och tar larmrapporterna mer på allvar, än i Sverige.

TA ELÖVERKÄNSLIGHET PÅ ALLVAR!

Svårt elöverkänsliga reagerar på all elektronisk utrustning: Lågenergilampor, lysrör, dimmers, adapter, DECT-telefoner, elstängsel, mobiltelefoner osv.

Symtom som hjärtflimmer, hjärtklappning, blodtrycksstegringar, andnöd, yrsel, huvudvärk, frossa, illamående, värk i muskler, ljuskänslighet, tal- och koncentrations-svårigheter, sömnproblem m.m. visar sig oftast inte förrän efter flera timmar, men kan sitta kvar i kroppen i dagar, kanske tom månader.

En hälsning till Er alla på Söderön, i hopp om att ni har haft en skön och trevlig sommar.

Britt-Marie Engblom

Sommarbild från Söderön, Highland Cattle vid Löparbacken
Foto: Viveka Westman

Sensation! Unikt! Bara för Söderöposten!

Som enda tidning i världen har Söderöposten lyckats få en intervju med ärkegäddan Hector, strömmingarnas skräck, yrkesfiskarnas jämlike och fritidsfiskarnas dröm, Raggarfjärdens Al Capone.

Efter en lång tid med sonderingar, diskreta kontakter och känsliga förhandlingar fick äntligen vår reporter en överenskommelse om tid och plats för en intervju. Spänd och förväntansfull infann sig reportern i god tid.

Först hände ingenting, Sedan hände ingenting. Sedan var det alldeles stilla och reportern började bli orolig för att alltsammans hade blivit inställt, när plötsligt ett halvdussin storväxta aborrar dök upp.

Alla hade mörk kostym, solglasögon och spiralsladd i örat. Dom snodde runt bland tång och stenar och försvann lika snabbt, men den siste sade ”Inga opassande frågor och inga dumma skämt. Uppfattat?” ”Jaa” stammade vår reporter, nu definitivt skärrad.

Nu var det lika tyst och stilla igen. Reportern kunde först inte uppfatta något, men så började en stor skugga ta form. Det såg ut som en kombination av timmerstock och krokodil, gulgrön, svagt mönstrad, små gula ögon, ett gap som sakta öppnades och stängdes. Det var inte läge att säga du.

Reportern: ”Gggod dag, är det möjligen självaste ärkegäddan Hector som jag har äran att träffa?”

(inget svar)

- ”Hur står det till? Mås det bra?”

(efter långt uppehåll)

- ”Jotack”

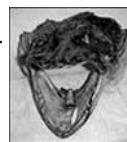
(reportern började nu bli orolig - detta var tydligen ett hårdfjällat intervjuobjekt)

- ”Har säsongen varit bra?”

- ”Jotack”

- ”Hur hanterar ni alla spinnfiskarna? Är dom inte farliga?”

- ”Inte alls. Jag brukar rycka lite i draget och följa med fram till båten eller stranden, sedan skrattar jag åt dem och simmar tillbaka. Det är lika roligt varje gång. Ni skulle bara veta vilka svordomar jag har fått höra. Till nästa år ska jag få löständer från Sandvik - då ska jag bita sönder deras propellar. Det kommer försäkringsbolagen aldrig att tro på.”

(nu var han tydligen på bättre humör)

Nu dök en objuden liten snorgärs upp bakom örat på reportern och viskade: fråga om familjen.

- ”och hur står det till med familjen?”

(det var tydligen rätt fråga!)

- ”åh - alldeles utmärkt!” (han log brett och visade ett oerhört tandgarnityr) ”Jag och mina hustrur har fått minst 20 miljoner välskapta ättlingar. Jag älskar dom allihopa, i synnerhet när dom är små. När dom blir större är dom både snabba och träiga.”

(nu vågade reportern komma med den sista avslöjande frågan)

- ”när borstade min herre tänderna senast?”

Svaret blev ett våldsamt plask och intervjun var avslutad. Under de närmaste åren kommer reportern att se sig mycket noga för innan han sticker ner fötterna i vattnet. Man vet ju inte hur och var det svenska stålet biter.

Hans Tibell

Blandade bilder från olika aktiviteter

13

*Gökotta fikarast
Foto: Viveka Westman*

*Söderödagen Funderingar över föremålen
Foto: Gerd Åbrandt*

*Byvandring Färdgärde - Hummeldal
Foto: Viveka Westman*

**En fiskare ifrån Färdgärde
som en dag skulle vittja sin mjärde,
drog ett sjöodjur opp
och fick nästan en propp
när det fråga: "Loch Ness är de här de"**

Okänd författare

Frk. Hilma Sjöström – Mamsell

forts från föreg. nummer

Den 21 november 1873 hade alltså flytt-
lasset med familjen Sjöström från
Västerås, kommit till Alnäset i Yttersby.
Hilma var den som blev kvar, när de övri-
ga i familjen flyttade vidare, och drev
gården tillsammans med kusinen Anders-
son.

Efter en olyckshändelse blev Hilma ofär-
dig och sängliggande i omkring 25 år,
innan hon dog den 3 april 1932. Hon var
då 89 år. Hon var född den 11 augusti
1843.

Under dessa 25 år hade gården hunnit
förfalla och Hilma levde i fullständig mi-
sär, när arrendatorn Adolf Gustavsson
kom dit vintern 1932, från Gräsön.

Adolf hade sin familj och fyra kor med
sig och skulle få bruka gården arrende-
fritt, mot att han fick gården i ordning
igen. Åkrar och ängar hade inte skördats
på flera år. Och även Alnäset hade drab-
bats vid stormfällningen 1931. Men efter-
som det inte var någon efterfrågan på
skog efter stormen, blev det inga inkoms-
ter där heller.

Ellen Adolfsson i Öregrund, är dotter till
Adolf och hon var fyra år när familjen
kom till Mamsells. Hon har mycket klara

Ellen Adolfsson
Foto: Viveka Westman

minnen från den här tiden, och att hon
alltid försökte vara med sin mamma
Anna, när hon skulle se till Hilma.
Hilma fick nu sängen bäddad regelbun-
det och lagad mat.

Eller minns mycket väl första gången de
skulle bädda sängen till Hilma. Anna
och Adolf lyfte ur henne ur sängen och
satte henne i en stol vid spisen. Adolf
har senare berättat hur hon skrek av
smärta.
Och sängen var så full med rester från
loppor och löss, att den inte gick att
skjuta ihop. Dessutom var den alldeles
murken av fukten, som varit i sängen.
Spår av löss fanns det överallt, t.o.m. i
trådrollarna.

Ett annat starkt minne som Ellen har, är
när Anna blev ombedd av Hilma, att
bädda med hennes fina lakan och täcke,
som skulle finnas i kistor i finrummet.
Det var ju naturligtvis hennes brudkis-
tor.
Ellen följde med sin mamma. Det gällde
att ta alla tillfällen i akt, för att få se det
fina rummet.

Det visade sig att båda kistorna bara
innehöll varsitt täcke, som höll på att
rämma i sömmarna. Några lakan fanns
det inte.

Anna visste inte hur hon skulle kunna
berätta det här för Hilma. Men när det så
småningom blev gjort, blev ju Hilma
naturligtvis väldigt ledsen.

Det har tidigare berättats om hur det fina
hemmet hade plundrats. Sjöströms hade
till exempel mycket gammalt silver med
sig i flytten. Vid auktionen efter Hilma
fanns bara några silverskedar kvar. Nu
var Hilma omtalad som en generös per-
son. Men hur generös?

Ellen och bästa kamraten Barbro Höstedt lekte en dag vid en gärdesgård utanför huset. När en av dom snubblade och föll i gräset, fick dom syn på en underlig tuva. Det visade sig att det var en påse full med spetsar, som hade vuxit ner i mossan och gräset. Var det någon som haft bråttom därifrån som hade tappat påsen?

I april 1932 dog Hilma. Hon blev akut sjuk och doktorn hann inte dit. Adolf satt vid hennes dödsbädd och bland det sista hon sa var:
”Den onde regerar mig, Adolf”.

När hon hade dött, gjordes hon i ordning av Anna och Jerskors Erika. Kistan som snickar-Mattson hade gjort, stod i firummet bredvid taffeln.

Adolfs svärfar hade tidigare sanerat Hilmas rum med formalin. Så när man skulle ha löss att lägga i kistan, som seden var, fanns det inga levande löss kvar.

På begravningsdagen bars kistan ut och ställdes i en berså av gran, som hade arrangerats på gårdsplan. Man skulle ”sjunga ut” den döda när kistan bars ut, och här var det Maria Karlsson från Yttersby som skulle leda sången. Nu sjöng hon så högt och August Höstedt som var den ende som försökte hänga med, tog i så att tårarna rann. Och det sas sen, att han var den ende som sörjde den dagen. Väl ute togs locket av kistan.

Kusinen Andersson hade bestämt vilka som skulle få vara med på begravningen och Ellen minns att Anna hade gjort struvor, och man drack begravningskaffe inne hos Gustavssons. Efter kaffet körde Adolf Hilmas stoft till kyrkan. Vagnen drogs av en vit häst som hette Norma.

Kusinen hade krav på dödsboet. Men eftersom han dog strax efter, gick kvarlåtenskapen till Arvsfonden. Eller till länsman i Östhammar, som man elakt sa. Det skulle finnas brorsbarn på Nya Zeeland, men dom ärvde ingenting.

Ellen har en tavla, där motivet är målat på glas. Hon är övertygad om att det är Hilma som har målat den. Man hittade penslar på vinden och glasbitar och det är knappast någon annan som kan ha använt dem. Det var väl så på den tiden att ”fina flickor” broderade och spelade, som Hilma. Och kanske även målade.

Och så till skrönan, som var upprinnelsen till att jag har berättat om Hilma Sjöström – Mamsell kallad.

Det påstods redan medan hon levde, att hon på nätterna, med kryckornas hjälp, tog sig till taffeln och satt och spelade.

Detta förnekas bestämt av Adolf, som vet hur ont hon hade, när hon skulle lyftas ur sängen

Trots detta sägs att efter Hilmas död, kunde man höra hur hon förflyttade sig med hjälp av kryckor på vinden.

Kryckorna fanns länge kvar på vinden. Linnea Höstedt såg dom vid en städning.

Men familjen Lugn som nu bor i huset har inte hittat kryckorna, trots att man letat, och Hilmas steg har tystnat.

Uppgifterna till ovanstående har jag fått från Britta- Stina Lugns kassetband, Agnetha Erikssons anteckningar och Ellen Adolfssons muntliga berättelse.

Viveka Westman

Söderöns Hembygdsförening
 c/o Hans Tibell
 Lotsholmen
 742 91 ÖSTHAMMAR
 Plusgiro 15 28 61-1

Styrelse

Hans Tibell	70055 el. 08-659 47 75
Viveka Westman	70028 el. 08-15 86 12
Ulla-Britt Jansson	320 31
Christer Mattsson	704 90
Agnetha Eriksson	701 35
Gerd Åbrandt	703 41
Karin Hörner Andersson	700 72

E-post

neisti-2004@telia.com
 westsson@comhem.se

 xrizter@telia.com

 gerd.robban@telia.com
 ostsidan@telia.com

Ersättare

Margit Gustavsson	321 18
Margit Bergström	324 64
Anna-Britt Mattsson	321 87
Maja Ejdersund	704 61
Conny Wahlgren	215 18 el 070-580 73 66
Hans Gustavsson	416 46

Revisorer

Margaretha Mattsson	321 59
Lage Löwén	702 59

Ersättare

Mats Jorlin	701 62
-------------	--------

Valberedning

Arne Westerberg	700 24
Mats Frylmark	702 10
Patrik Westerberg	700 24

**Ombud för Upplands
Fornminnes- och Hembygds-
förbund**

Ulla-Britt Jansson	320 31
--------------------	--------

Ersättare

Viveka Westman	700 28
----------------	--------